

การศึกษาศักยภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน: กรณีผลิตภัณฑ์จากใยบัว
 กลุ่มไทเมืองเพี้ย ตำบลเมืองเพี้ย อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

**A Study of the Potential Implementation of Community Enterprise: Cases Loofah Product
 Group Tai Meung Peer Banphai Khon Kaen Province.**

สยาม ทิมี่ (Siam Timee)* วิไลวรรณ สมโสภณ (Vilaiwan Somsobhon)**

ดร.เพ็ญณี แนนรอต (Dr. Pen nee Na rot)***

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยผสมระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษาสภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มไทเมืองเพี้ย ประชากรที่ศึกษาได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนไทเมืองเพี้ย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผลวิจัยพบว่า 1) กลุ่มมีสมาชิกทั้งหมด 30 คนเป็นเพศหญิงอายุระหว่าง 30-39 ปี การศึกษาสูงสุดประถมศึกษา อาชีพหลักเกษตรกร รายได้เฉลี่ย 5,000 - 9,999 บาท ระยะเวลาการดำเนินงาน 12 ปี 2) สภาพการดำเนินงานของกลุ่มมีการกำหนดกระบวนการเรียนรู้ ถ่ายทอดแลกเปลี่ยนภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีความแตกต่างและทันสมัย มีการกำหนดทิศทางการดำเนินงาน การวางแผนการผลิต การบริหารการตลาด การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การบริหารสมาชิก กระบวนการจัดการสินค้า และบริการ ผลิตภัณฑ์ การบริหารสมาชิกชุมชน 3) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานได้แก่ การเงินการลงทุน การผลิต การตลาด การบริหารจัดการ ผู้นำแรงงาน การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม วัตถุประสงค์ วิเคราะห์ศักยภาพการดำเนินงานการผลิตใยบัวขึ้นอยู่กับฤดูกาลเป็นหลักผู้ซื้อในพื้นที่ยังต้องอ้างอิงราคาจากสถานที่ใกล้เคียง มีการแข่งขันที่ไม่รุนแรงนักและมีคู่แข่งในตลาดเป็นรายเดิม มีสินค้าชนิดอื่นสามารถใช้ทดแทนใยบัวได้คือใยสังเคราะห์

ABSTRACT

This research examines the combination of quantitative and qualitative research. The objective is to study the operations and the factors involved. Including the potential implementation of Community Group Tai Meung Peer. The study population included Community Enterprise Martian priesthood. Data were collected by interview results show that: 1) the group has 30 members, all of whom are female, aged between 30-39 years of education elementary education. The main occupation farmers income period 5000-9999 baht operation for 12 years 2) the performance of the group is. By defining the learning process Convergence to local knowledge is different and stylish. The directional operation. Production planning Marketing Management The learning process Executive Member Process management and executive search services, community members, 3) factors related to the operation. Finance, manufacturing, marketing, management, labor leaders, the participation of members of the raw material to analyze the potential of manufacturing operations, loofah, depending on the season, a major buyer in the area also have references from nearby. The competition is intense, and highly competitive in the market is the same. Available species could replace the loofah is synthetic.

คำสำคัญ: กระบวนการเรียนรู้ วิเคราะห์ศักยภาพ ใยบัว

Key Words: Learning Process ,Analyze Potential, Loofah

* นักศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

*** รองศาสตราจารย์ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทนำ

ประเทศไทยประสบภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจในปีพ.ศ.2540 โดยเริ่มจากสถาบันการเงินขาดสภาพคล่องในการบริหารส่งผลกระทบต่อสถานประกอบการทุกอาชีพ ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำอำนาจการซื้อขยายลดลง ธุรกิจเกิดการชะลอตัวการเลิกจ้างงานเพิ่มสูงขึ้นความสูญเสียทางเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อทุกภาคเป็นปัญหาสังคมที่ต้องรีบดำเนินการแก้ไขให้ความช่วยเหลือเร่งด่วน ทั้งจากทางภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนส่งเสริมประชาชนให้สามารถพัฒนาอาชีพพึ่งตนเองและมีรายได้ โดยใช้ภูมิความรู้ของครอบครัวและชุมชนเป็นหลัก ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงจัดตั้ง โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ขึ้นเพื่อผลักดันเศรษฐกิจจิมอบนโยบายฟื้นฟูประเทศไทยให้ชุมชนใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยนำวัตถุดิบมาพัฒนาให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพสร้างจุดเด่นให้มีเอกลักษณ์ สอดคล้องกับวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น เป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของชาวบ้านสามารถแก้ไขปัญหาการอพยพเข้าทำงานในตัวเมืองเป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชุมชน ส่งเสริมความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคมสู่พื้นที่ชนบท (พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน,2548)

ต่อมาได้เริ่มใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในปี พ.ศ.2548 ถือเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพื้นฐานในการพัฒนาประเทศสามารถเข้าถึงชุมชนได้ทุกพื้นที่ช่วยสนับสนุนชุมชนให้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติและวัตถุดิบที่มีนำหลักภูมิปัญญาของท้องถิ่นประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ตามความสามารถของชุมชน ผลักดันแนวทางการส่งเสริมพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและประสานความร่วมมือระหว่างรัฐบาลเอกชน ประชาชนมาบริหารจัดการทรัพยากรในท้องถิ่นให้คุ้มค่าสร้างสรรค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนสามารถพึ่งพาตนเองและครอบครัวได้ การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนทำให้เกิดการหมุนเวียนรายได้เศรษฐกิจมีความเข้มแข็ง ดังนั้นการส่งเสริมสถาน

ประกอบการขนาดจิ๋วของชุมชน (Small and Micro Community Enterprise) :SMCE ซึ่งชุมชนมีทุนที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่าไม้ ทุนความรู้ ภูมิปัญญา ประเพณี วัฒนธรรม ความไว้วางใจกันในชุมชน มากกว่าวิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium - Enterprise):SMEs ในทางกลับกันวิกฤตดังกล่าว เป็นวิสาหกิจชุมชนที่เกิดจากผลิตภัณฑ์ชุมชนในท้องถิ่นที่เรียกว่าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ One Tampon One Product : OTOP ได้เกิดขึ้นมาเพื่อเป็นเส้นทางเศรษฐกิจที่เหมาะสมกับการพัฒนาประเทศเป็นทางเลือกสำคัญในการประกอบอาชีพของประชาชนในชนบทจึงมีวิสาหกิจชุมชนขึ้นประกอบไปด้วย 1.ภาคการเกษตร 2.ภาคพาณิชยกรรม 3.ภาคอุตสาหกรรม 4.การท่องเที่ยวและบริการ 5.ผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อบูรณาการสนับสนุน ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนให้ทั่วถึง (เชิดชัย,2552)

การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนสนับสนุนให้เกิดการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้นๆ ตามความสามารถและศักยภาพของชุมชนอยู่ภายใต้เงื่อนไขธรรมชาติ มีความมั่นคง พออยู่พอกินสามารถสร้างระบบเศรษฐกิจรากฐานของสังคมไทยให้เกิดความมั่นคงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนจำเป็นต้องกำหนดทิศทางให้สอดคล้องกับแนวคิดหลักการ ทฤษฎี เป้าหมาย เอื้อต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจควรเริ่มดำเนินงานที่ชุมชนก่อน เนื่องจากเป็นผู้สร้างการผลิตและออกแบบระบบที่สำคัญในการบริหารจัดการ ปราศจากการควบคุม สอดคล้องกับการบริหารจัดการองค์กรชุมชน เป็นเจ้าของกิจการที่สำคัญในพื้นที่ โดยเลือกดำเนินกิจกรรมของชุมชนสามารถสร้างผลผลิตจากวัตถุดิบที่หาได้ในพื้นที่นำมาพัฒนาให้เกิดผลิตภัณฑ์ที่สมบูรณ์มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น จึงควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้ผลตอบแทนที่เหมาะสมตามศักยภาพของแต่ละชุมชนในการบริหารจัดการผลผลิตและการพัฒนา ควรได้รับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องโดยเปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีการศึกษา

เพิ่มเติมหาประสบการณ์ความรู้ใหม่ๆ ในด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ด้านการจัดการผลผลิตด้านการตลาด ด้านการแสวงหาวัตถุดิบเพื่อมาใช้ปรับปรุงความคิดบนพื้นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนควรดำเนินการในรูปแบบสร้างความร่วมมือกับองค์กรภายนอกชุมชน/เครือข่ายขององค์กรชุมชนเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารของแต่ละวิสาหกิจชุมชน มีการร่วมทุนทรัพยากรกับองค์กรภายนอกเพิ่มเติมในการดำเนินกิจการบางอย่างของชุมชนและสร้างความร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ สร้างการตัดสินใจที่ถูกต้องสามารถกำหนดมาตรฐานเพื่อรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนให้เกิดความน่าเชื่อถือ ทั้งการกำหนดความสัมพันธ์ ระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค รวมทั้งการให้สิทธิในการอนุรักษ์ดูแลจัดการแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งเรียนรู้วิสาหกิจชุมชนกับองค์กรชุมชนเครือข่ายขององค์กรชุมชนเพื่อให้เกิดระบบการบริหารจัดการพัฒนาที่ยั่งยืน (เสรี และคณะ,2544)

การส่งเสริมเครือข่ายขององค์กรชุมชนสามารถดำเนินการในลักษณะบูรณาการทั้งภายในกลุ่มวิสาหกิจและนอกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มภาคีทุกภาคส่วนเพื่อร่วมส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนมีความเข้มแข็งพึ่งตนเองได้ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยให้ความสำคัญกับการวางแผนกลยุทธ์พัฒนาชุมชน เป็นตัวกำหนดแนวทางให้เกิดความมั่นคงบนพื้นฐานของเครือข่ายในองค์กรชุมชนระดับต่างๆร่วมกันวางแผนให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องระหว่างชุมชนกับชุมชนมีความสัมพันธ์ในการรวมกลุ่มกันเมื่อได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากภาครัฐส่วนใหญ่วิสาหกิจชุมชนขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีเพียงผู้นำที่ต้องแสวงหาแนวทางใหม่ๆเพื่อความอยู่รอดของกลุ่มสมาชิกขาดการวางแผนการพัฒนาทำให้เกิดความไม่ต่อเนื่องในการสร้างผลิตภัณฑ์ ดังนั้นจึงต้องกำหนดวิธีการให้สอดคล้องกับชุมชนตามความเหมาะสม

สร้างทักษะกระบวนการเรียนรู้ใหม่ๆ มีรูปแบบในการศึกษา วิธีการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้สามารถยกระดับตนเอง เพิ่มทักษะมีศักยภาพสอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจของประเทศ (กรมส่งเสริมการเกษตร,2548)

การยกระดับวิสาหกิจชุมชนให้เกิดการพึ่งตนเองมีศักยภาพต้องปรับตัวให้ทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมที่มีความไม่แน่นอนการประเมินความเสี่ยงการกำหนดกรอบ การปรับปรุงวิสาหกิจชุมชน ต้องดึงศักยภาพความสามารถของชุมชนออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสม่ำเสมอ มีการรวมกลุ่มแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์มุมมองต่างๆเพื่อเพิ่มทางเลือกใหม่ให้เกิดการพัฒนา นำองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนภายในกลุ่ม สร้างความร่วมมือร่วมใจ ส่งเสริมการพัฒนาบทบาททางสังคม ตอบสนองความต้องการของชุมชน รวมถึงการบริหารจัดการ ดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รักษาภูมิปัญญาไทย ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเป็นวิสาหกิจชุมชนที่มีคุณภาพมีเอกลักษณ์ที่หลากหลายให้เกิดความคุ้มค่ามั่นคง (สุกัญญา และคณะ, 2550)

วัตถุประสงค์การศึกษา

ศึกษาสภาพการดำเนินงานและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศักยภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มไทเมืองเพ็ญ

วิธีดำเนินการศึกษา

ศึกษาบริบทชุมชนเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไทเมืองเพ็ญ จากเอกสารข้อมูลชุมชน จัดทำเครื่องมือสัมภาษณ์เชิงลึก แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่ออภิปรายและสรุปผลการศึกษา

พื้นที่ดำเนินการศึกษา

พื้นที่ดำเนินการศึกษา หมู่ที่ 2 ตำบลเมืองเพีย อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

ประชากร

การศึกษาครั้งนี้ใช้กลุ่มเป้าหมายคือ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มไทเมืองเพีย จำนวน 30 คน

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่สำคัญในการศึกษานี้ได้แก่ หนังสือ บทความเชิงวิชาการ เอกสาร คู่มือการดำเนินงาน และเอกสารที่เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ นอกจากนี้แหล่งข้อมูลในรูปแบบเอกสารต่างๆ แล้ว ในการศึกษาครั้งนี้จะมีการนำข้อมูลในเบื้องต้นมาเป็นการตั้งคำถามเพื่อการสำรวจตามแบบสอบถาม เป็นการรวบรวมข้อมูลเชิงลึกจากกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้ปฏิบัติงานในวิสาหกิจชุมชน ซึ่งถือเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก อันได้แก่ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อยืนยันความถูกต้อง ความสมบูรณ์ครบถ้วนของข้อมูลและการตรวจทานความเที่ยงตรงของผลการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์สถานภาพทั่วไป แบบสัมภาษณ์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน แบบสัมภาษณ์การวิเคราะห์ศักยภาพการดำเนินงาน แบบสัมภาษณ์ปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ติดต่อ สมาชิกกลุ่มไทเมืองเพีย เพื่อกำหนดเวลาในการลงพื้นที่หาข้อมูลในการศึกษา เก็บข้อมูลจากสมาชิกกลุ่ม จากแบบสัมภาษณ์ ตามข้อคำถามที่ผู้ศึกษากำหนด เพื่อเปรียบเทียบประเมินผลศักยภาพการดำเนินงานพร้อมปัญหาและข้อเสนอแนะ นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วทำการประมวลผลเพื่อหาข้อสรุป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ดำเนินการวิเคราะห์จากแบบสัมภาษณ์เพื่อหาข้อสรุป หาค่าเฉลี่ยร้อยละ Percentage

ผลการศึกษา

1.สถานภาพทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาศักยภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน: กรณีผลิตภัณฑ์จากไขวบบว กลุ่มไทเมืองเพีย ตำบลเมืองเพีย อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 30 คน คิดเป็น ร้อยละ 100 สถานะภาพส่วนใหญ่สมรสจำนวน 17 คนคิดเป็นร้อยละ 56.66 ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 30-39 ปี จำนวน 8 คนคิดเป็นร้อยละ 26.66 ส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษาจำนวน 13 คนคิดเป็นร้อยละ 43.33 อาชีพหลักส่วนใหญ่เกษตรกรจำนวน 21 คนคิดเป็นร้อยละ 70 ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 5,000-9,999 บาทจำนวน 18 คนคิดเป็นร้อยละ 60 ระยะเวลาในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ 10-12 ปีจำนวน 9 คนคิดเป็นร้อยละ 30

2.สภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มไทเมืองเพีย

1.การกำหนดทิศทางของวิสาหกิจชุมชน ได้แก่การกำหนดทิศทางการดำเนินงาน การบริหารจัดการ ทุน และผลประโยชน์ การทบทวนการดำเนินงาน การจัดสรรผลประโยชน์แก่สมาชิก ความรับผิดชอบและมีจริยธรรมต่อชุมชน

2.การวางแผนการผลิต ได้แก่การจัดเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลที่ตี การทำแผนปฏิบัติงาน การถ่ายทอดแผน การปฏิบัติตามแผน การควบคุมงาน และปรับปรุงแผน การกำหนดเป้าหมายผู้ความสำเร็จ

3.การบริหารการตลาด ได้แก่การติดตามข้อมูลความต้องการของลูกค้า การจัดทำบัญชีรายการ

รับจองผลิตภัณฑ์ การกำหนดสถานที่จำหน่ายและบริการจัดส่งผลิตภัณฑ์

4.การจัดกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ การรวบรวมถ่ายทอดแลกเปลี่ยนภูมิปัญญาท้องถิ่น การแสวงหาความรู้ใหม่ ต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น การสื่อสารประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่สมาชิกและเครือข่าย

5.การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ การกำหนดเงื่อนไขการรับสมาชิก การพัฒนาสมาชิกวิสาหกิจชุมชน การสร้างขวัญกำลังใจความพึงพอใจและแรงจูงใจ การประเมินผลการปฏิบัติงานของสมาชิก

6.กระบวนการจัดการสินค้าและบริการ ได้แก่ การกำหนดขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจน มีการควบคุมกระบวนการผลิตเพื่อให้ได้มาตรฐาน มีวางแผนงานในการปรับปรุงพัฒนาผลิตภัณฑ์ มีการกำหนดกลุ่มลูกค้าเป้าหมายทั้งในและต่างประเทศ มีการตอบรับที่ดีจากลูกค้าและได้รับการรับรองคุณภาพสินค้า

7.ผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ด้านประสิทธิภาพ สามารถลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ด้านประสิทธิภาพ ลดต้นทุน ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย ด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์และบริการ มีความแตกต่างกันสมัย ด้านการพัฒนา สมาชิกรู้สึกภาคภูมิใจและมีทักษะการทำงานเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (ชวีชัย และคณะ, 2555)

3.ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มไทเมืองเพีย

1.การเงิน การลงทุน ได้แก่เงินทุนจากวิสาหกิจชุมชนเอง เงินทุนได้จากการระดมทุน จากองค์การบริหารส่วนตำบลหรือส่วนราชการ เงินทุนกู้ยืมจากแหล่งเงินกู้หรือสถาบันทางการเงิน

2.การผลิต อุปกรณ์ทันสมัย การใช้จักรเย็บผ้าที่ประณีต มีฝีมือมีความประณีต ลดต้นทุนในการผลิต สมาชิกมีความรู้ความสามารถในการผลิต ผลผลิตมีคุณภาพตรงตามความต้องการ

3.การตลาด มีการขยายช่องทางการจำหน่ายและหากกลุ่มผู้ซื้อเพิ่ม มีชื่อเสียงด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ เป็นเอกลักษณ์ ความน่าเชื่อถือและเป็นที่รู้จักของกลุ่มผู้ซื้อ การติดต่อซื้อขายผ่านระบบสารสนเทศหรืออินเทอร์เน็ต

4.การบริหารจัดการ ด้านระบบเงินมีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ด้านระบบงานมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการทำงาน ด้านระบบบุคลากรสมาชิกเป็นบุคคลในพื้นที่และอยู่ใกล้เคียง

5.ด้านผู้นำ เป็นที่ยอมรับและเป็นที่ยิ่งของวิสาหกิจชุมชน มีประสบการณ์ความรู้ในอาชีพ มีความสามารถพร้อมที่จะถ่ายทอดความรู้และมอบโอกาสให้กับสมาชิกเพื่อความก้าวหน้า

6. ด้านแรงงาน ได้แก่การทำงานให้ตัวเองและคนในครอบครัว มีทักษะและประสบการณ์ทำงาน มีฝีมือในการประดิษฐ์ และจำนวนสมาชิกเพียงพอ

7.การมีส่วนร่วมของสมาชิก ส่งผลต่อความสำเร็จของงาน ทำให้มีวิธีการแก้ไขปัญหาคือถูกทาง มีผลต่อความสามัคคีทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

8.ด้านวัตถุดิบหาได้ในพื้นที่และสร้างเครือข่ายนอกพื้นที่ มีการจัดเก็บวัตถุดิบเพื่อใช้ตลอดปี มีการนำเครื่องจักรและเทคโนโลยีมาใช้และการทำลายเศษวัสดุ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (สุรวี , 2546)

4.การวิเคราะห์ศักยภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มไทเมืองเพีย

1.ด้านอำนาจต่อรองของผู้ขายผลิตภัณฑ์ ขึ้นอยู่กับฤดูกาล มีแหล่งวัตถุดิบที่หาได้แน่นอน มีความเหมือนและต่างกันของวัตถุดิบ

2. ด้านอำนาจต่อรองของผู้ซื้อผลิตภัณฑ์ การสั่งซื้อในปริมาณมากขึ้น มีผลิตภัณฑ์ให้เลือกหลายชนิด มีลูกค้าสามารถผลิตได้ด้วยตนเอง

3.ด้านคู่แข่งรายใหม่ เสี่ยงต่อการผลิตที่ขาดทุน เสียเปรียบด้านต้นทุนและความรู้ มีแรงกดดันในการบริหารจัดการ ต้องใช้ความพยายามในการเข้าถึงช่องทางการจำหน่าย

4.สภาพการแข่งขันระหว่างคู่แข่งกันเป็นการแข่งขันที่ไม่รุนแรงนัก มีคู่แข่งกันในตลาดเป็นรายเดิม และมีน้อย

5.ด้านสินค้าทดแทน มีสินค้าชนิดอื่นใช้ทดแทนกันได้เช่นใยสังเคราะห์ คุณภาพการใช้สินค้าทดแทนที่มีมากกว่ามีการรับรู้ถึงความแตกต่างของสินค้าทดแทน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (พิรพงษ์, 2547)

5.ปัญหาและข้อเสนอแนะของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มไทเมืองเพี้ย

1.ด้านการเงินการลงทุน มีเงินหมุนเวียนไม่เพียงพอขาดทุนทรัพย์ในการลงทุน ข้อเสนอแนะต้องการให้ภาครัฐมีการช่วยเหลือสนับสนุนมากขึ้น

2.ด้านการตลาด มีกลุ่มลูกค้าประจำ ข้อเสนอแนะควรมีหน่วยงานในการติดต่อประสานงานทางด้านการตลาดเพิ่มขึ้น

3.ด้านการผลิต ปัญหาคนทำงานไม่พอในช่วงที่มีการสั่งผลิตเพิ่มขึ้น ข้อเสนอแนะให้นักเรียนหรือนักศึกษามาช่วยทำงานในวันหยุดหรือช่วงปิดภาคเรียน

4.ด้านการบริหารจัดการ มีระบบการจัดการที่ดี ข้อเสนอแนะควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานของกลุ่มให้บุคคลภายนอกได้รับรู้มากขึ้น

5.ด้านภาวะผู้นำ เป็นผู้เสียสละดี ข้อเสนอแนะควรรวให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในบางโอกาส

6.ด้านแรงงาน ขาดความชำนาญเฉพาะด้าน ต้องการการสอนงาน ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานควรจัดให้มีการพัฒนากลุ่มเพื่อเพิ่มทักษะให้เกิดความชำนาญการผลิตเพิ่มขึ้น

7.ด้านการมีส่วนร่วม สมาชิกทุกคนให้ความร่วมมือดี ข้อเสนอแนะกลุ่มควรกระจายงานให้เป็นที่ทุกหน้าที่

8.ด้านวัตถุดิบเก็บไว้ใช้ตลอดปีและมีที่จัดเก็บที่เหมาะสม ข้อเสนอแนะนำไยบวมมาเย็บต่อกันเพื่อเข้ารูปทรง

ข้อเสนอแนะกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

1.สมาชิกต้องการมีรายได้เพิ่มขึ้น ภาคราชการควรให้การสนับสนุนและมีบุคลากรช่วยเหลือการทำงานเมื่อมีการสั่งผลิตเพิ่มขึ้น

2.ควรมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ และขยายช่องทางการตลาดอย่างสม่ำเสมอ

บทวิจารณ์

1.การพัฒนาศักยภาพที่ตรงตามความต้องการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจำเป็นต้องมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการสนับสนุนให้วิสาหกิจชุมชนดำเนินงานได้ เช่นการสร้างเครือข่ายด้านวัตถุดิบ เครือข่ายด้านการตลาด

2.กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ประสบผลสำเร็จจำเป็นต้องมีการพัฒนาในทุกด้านจึงจะสามารถบริหารการดำเนินงานด้านต่างๆได้ และต้องมีต้นทุนทางทรัพยากรที่เป็นวัตถุดิบ ทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อมาพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

3.กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพจำเป็นต้องผ่านกระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนามาเป็นระยะเวลายาวนาน เช่น การสร้างเครือข่าย และการประสานงานสนับสนุนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และคนในชุมชน การอบรมพื้นฐานในเชิงปฏิบัติการเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ การดำเนินงาน จึงจะมีประสิทธิภาพ สามารถสร้างมาตรฐานการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนได้อย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (พรศิริ กองนวลและคณะ, 2553)

บทสรุป

1. สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ควรได้รับความรู้ด้านการบริหารงานกลุ่มและการวางแผนการดำเนินงาน ควรให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรม

กลุ่มในทุกด้านมีความรับผิดชอบต่อกันและชุมชน และผลักดันให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานของกลุ่ม

2. การดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ควรมีการจัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อให้สมาชิกทุกคนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและเสนอแนวทางการดำเนินงาน ควรจัดหาตลาดซื้อขายปัจจัยการผลิตที่ราคาถูกแก่สมาชิก ควรจัดตั้งเครือข่ายกลุ่มวิสาหกิจระดับพื้นที่เช่น จังหวัด อำเภอ เพื่อเป็นแหล่งความรู้ เทคโนโลยีเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้การช่วยเหลือสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

3. นโยบายของภาครัฐควรให้การสนับสนุน การดำเนินอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ความรู้ทางวิชาการ เพิ่มศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและควรรื้อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่นองค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาลได้เข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้มากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานศึกษาอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วย ความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจากคณะกรรมการที่ปรึกษา สารานิพนธ์อาจารย์ผู้สอนและเพื่อนนักศึกษาหลักสูตร รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการปกครอง ท้องถิ่นรุ่นที่ 9 มหาวิทยาลัยขอนแก่น

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร.วิสาหกิจชุมชน.กรมส่งเสริม การเกษตร: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์; 2548.

เชิดชัย ฐุรแพง.รูปแบบการจัดการเทคโนโลยีปุ๋ย อินทรีย์ ของวิสาหกิจชุมชนในภาคกลาง ตอนล่างของประเทศไทย [ปริญญาคุยฎี นิพนธ์ ปรัชญาคุยฎี บัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยี] เพชรบุรี:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี;2552.

รัชชัย บุญมี, เฉลวิทย์ นิลวรรณ ,มานพ ชุ่มอุ่น, จีรวรรณ บุญมี,รัชณี เสาร์แก้ว,ศุภฤกษ์ ธารา พิทักษ์วงศ์,เบญจพร หน่อชาย และคณะ. การวิจัยและพัฒนา กลุ่มวิสาหกิจชุมชน บ้าน สันทรายต้นกอก ตำบลฟ้าฮ่าม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่;2555.

นงคราญ กาญจนประเสริฐ.การพัฒนาผลิตภัณฑ์ กระดาษ สาเชิงวิสาหกิจชุมชน.พิษณุโลก. สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ.สถาบันราช ภัฏพิบูลสงคราม;2546.

พรศิริ กองนวล, ปทุมมาศ ศรียะเกษ, คำรงค์ดี ทองดี. การวิจัยและพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชน เพื่อการพึ่งตนเองและเอื้อต่อการแก้ไขปัญหา ความยากจนอย่างบูรณาการ: การศึกษา ผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปอำเภอพระสมุทร เจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ:สถาบันวิจัยและ พัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี;2553.

พรศรี ยงค์ฤประพันธ์.วิสาหกิจชุมชนกับการ พึ่งตนเอง : กรณีศึกษาการแปรรูปผลผลิต จากต้นตาล ชุมชนบ้านเหล่าวัณ ตำบล ท้อแท้ อำเภอดุสิต ุบสจ จังหวัดพิษณุโลก [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต]บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร; 2547.

พิรพงษ์ ปราบริปู.การวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน วิสาหกิจชุมชน กลุ่มดีเหล็กบ้านฝายมูล อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน.[วิทยานิพนธ์ ปริญญาเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต]เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2547.

สุกัญญา อธิปอนันต์, สำราญ สารบรรณ, พรภิรม มีศิลป์, วีรศักดิ์ บุญเชิญ, เกศณี เกื้อนบัว ระเบิด, เทียมจันทร์ สุขเกษมและคณะ. กล ยุทธ์การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อการ พึ่งตนเอง.กรมส่งเสริมการเกษตร;2550.

ศุภาพ สุทธิรักษ์. การศึกษาการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่
ความเข้มแข็ง: กรณีดอกไม้ประดิษฐ์จากใบ
ขางพารา. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร:
สำนักงานเลขานุการ. คณะกรรมการส่งเสริม
วิสาหกิจชุมชน; 2551.

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน 2548. กรม
ส่งเสริมการเกษตร: กระทรวงเกษตรและ
สหกรณ์; 2548.

เสรี พงศ์พิศ. วิสาหกิจชุมชนแผนแม่บท แนวคิด
แนวทาง ตัวอย่างร่างพระราชบัญญัติ.
กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์; 2544.

สุรวี วงศ์ไผ่. การประเมินผลการดำเนินงานด้าน
วิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มทอผ้าบ้าน
ป่าแดง ตำบลหนองพยอม อำเภอตะพานหิน
จังหวัดพิจิตร: ศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการ
พัฒนาชุมชนเขตที่ 6. กรมการพัฒนา
ชุมชน; 2546.

การวิเคราะห์ Five Forces Model [ออนไลน์]
1 กันยายน 2550 [อ้างเมื่อ 6 กรกฎาคม
2557] จาก
9 [http://www.oknation.net/blog/smesmart/20](http://www.oknation.net/blog/smesmart/2007/09/01/entry-1)
07/09/01/entry-1